**Puolustusministeriö** NEUVOSTORAPORTTI PLM2015-00033

Hindrén Rasmus(PLM),
Koskenniemi Tuomas(UM),
Laaksonen Sanna(PLM)

20.11.2015

Asia
**Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa**

Kokous
17.11.2015

**Pariisin terrori-iskujen vuoksi Ranska päätti ensimmäisenä jäsenmaana vedota Lissabonin sopimuksen keskinäisen avunannon lausekkeeseen (42.7 artikla). Ranska totesi poikkeuksellisten aikojen vaativan poikkeuksellisia tekoja. Se pyytää tukea puolustuksen alalla kunkin jäsenmaan kykyjen mukaan. Kyseeseen voi tulla mm. terrorismin torjunta, ISIS:n vastaiset toimet Irakissa ja Syyriassa sekä tuki kriisinhallintaoperaatioissa, joissa Ranskalla on joukkoja. Muut jäsenmaat osoittivat yksimielisen tukensa ja solidaarisuutensa. Ranska esittää tulevina päivinä ja viikkoina pyyntöjään kahdenvälisesti. Mahdollinen EU-tason koordinaatio jäi vielä auki.**

**Komissio esitteli vuoden 2016 työohjelmaansa sisältyvää Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelmaa. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa EU:n on käytettävä kaikkia välineitä puolustusyhteistyön tukena. Avainasemaan nousevat puolustusteollisuus, puolustuksen sisämarkkinat ja Euroopan strateginen autonomia. Toimintasuunnitelma on linkitettävä muihin EU-poliitikkoihin ja globaalistrategian valmisteluun. Sisällöltään se rakentaa vuoden 2013 puolustustiedonannon toimeenpanon varaan, mutta myös uusia ehdotuksia pohditaan. Lähes kaikki jäsenmaat suhtautuivat komission suunnitelmiin myönteisesti.**

**Jäsenmaat olivat pettyneitä hitaaseen etenemiseen kapasiteettien rakentamisessa turvallisuuden ja kehityksen tueksi. Korkea edustaja selitti tätä oikeusperustan hankaluudella ja tarpeella varmistaa kehityspuolen omistajuus. Naton pääsihteeri vetosi voimakkaasti EU–Nato-yhteistyön kehittämiseksi niin kapasiteettien rakentamisessa kuin hybridiuhkiin vastaamisessa ja ilmaisi huolensa Ukrainan tilanteen heikentymisestä Pariisin iskujen jälkeen.**

**Kriisinhallintaoperaatioista keskityttiin Välimeren EUNAVFOR Sophiaan ja Keski-Afrikan tasavallan EUMAM RCA:an. Korkea edustaja pohti jo vaihtoehtoja tilanteeseen, jossa Sophialle ei saada YK-päätöslauselmaa. Neuvosto pyytää korkeaa edustajaa käynnistämään EUMAM RCA:n seuraajamission kriisinhallintakonseptin valmistelun.**

**Hyväksyttiin neuvoston A-kohdat.**

**Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan kokouksessa yksi jäsenmaa torjui EDA:n budjettiin ehdotetun korotuksen. Budjettia ja työohjelmaa ei tämän vuoksi voitu vielä hyväksyä, käsittely jatkuu virkamiestasolla joulukuun alussa.**

Ulkoasiainneuvosto kokoontui puolustusministerikokoonpanossa 17.11.2015 Brysselissä. Suomea edusti puolustusministeri Jussi Niinistö ja virkamiesvaltuuskunta.

1. **Keskinäinen avunanto Pariisin terrori-iskujen johdosta**

EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja (KE) **Federica Mogherini** alusti keskustelun alleviivaten Pariisin iskujen vakavuutta. Vain Madridin iskut vuonna 2004 olivat samaa mittaluokkaa, mutta Pariisissa hyökkääjien järjestäytyminen ja iskujen toteutus olivat ennennäkemättömiä. Vaikutukset sekä ulko- että sisäpolitiikalle ovat ainutlaatuiset, sillä iskijät olivat pääosin Euroopan maiden kansalaisia, joilla oli yhteys Euroopan ulkopuoliseen organisaatioon. Nyt on tärkeää pysyä rauhallisena ja tehdä kaikki voitava niin sisäisesti kuin ulkoisesti.

Ranskan puolustusministeri **Jean-Yves Le Drian** totesi, että ISIS oli iskujen takana ja että ne suunniteltiin Syyriasta. Le Drian kiitti tuesta ja osanotosta tämän poikkeuksellisen vakavan tapahtuman edessä esittäen surunvalittelunsa myös muille jäsenmaille, joiden kansalaisia menehtyi. Iskun mittaluokka oli erityinen ja vaatii eurooppalaisia vastauksia. Se, että kohteeksi valittiin monikulttuurinen kaupunki Euroopan sydämessä, osoitti tähtäimessä olevan koko Euroopan turvallisuuden ja kansalaiset. Kyse oli aseellisesta hyökkäyksestä yhteistä turvallisuutta kohtaan. Ranskan presidentti on julistanut hätätilan, ja käynnissä on ennenäkemätön sisäisen turvallisuuden viranomaisten ja asevoimien mobilisaatio. Ranska on myös kiihdyttänyt iskuja Syyriassa, koska ISIS:ltä on vietävä aloite. Ranska lähettää lentotukialuksen itäiselle Välimerelle. Poikkeuksellinen tilanne vaatii poikkeuksellisia toimia, joten Ranska vetoaa Lissabonin sopimuksen keskinäisen avunannon lausekkeeseen (Sopimus Euroopan unionista, 42.7 artikla). Se pyytää eurooppalaisilta kumppaneiltaan puolustuksen alalla kahdenvälistä tukea kunkin kykyjen mukaan. Tämä tarkoittaa mm. terrorisminvastaisia toimia sekä toimia ISIS:iä vastaan Irakissa ja Syyriassa. Lisäksi Ranska pyytää tukea kriisinhallintaoperaatioissa, joissa sillä on joukkoja. Tämä sallisi Ranskan omien joukkojen keskittämisen uudelleen kotimaahan tai muihin operaatioihin. Ranska toivoo, että jäsenmaiden kanssa voidaan tulevina päivinä ja viikkoina sopia yhdessä ja kahdenvälisesti siitä, mitä kukin voi tuoda pöytään.

**KE** kiitti Ranskaa nopeasta reagoinnista. On tärkeää, että Ranska kääntyy olemassa olevien mekanismien puoleen. KE luki ääneen artiklan 42.7 ja kertoi antaneensa tehtäväksi tutkia sen oikeudelliset vaikutukset. 42.7 velvoittaa kaikkia jäsenmaita. Kyse on epäilemättä aseellisesta hyökkäyksestä Ranskan aluetta vastaan. Lausekkeessa viitataan Nato-velvoitteisiin ja joidenkin maiden turvallisuuspoliittisiin erityisratkaisuihin, mutta niistä ei keskustella nyt. KE muistutti, että 42.7:n aktivointi ei vaadi muodollista päätöstä. On Ranskan asia tarkentaa tulevina päivinä, minkälaista apua se odottaa. Lauseke koskee (implies) kahdenvälisiä toimia, mutta KE on valmis fasilitoimaan ja koordinoimaan: ”bilateral assistance within the EU”. Mediassa Lissabonin sopimuksen lausekkeet ovat menneet sekaisin: on hyvä täsmentää, että kyse ei ole yhteisvastuu- eli solidaarisuuslausekkeesta (SEUT artikla 222). Kokouksesta on tultava selvä yhtenäisyyden ja solidaarisuuden viesti, ja tukea on oltava valmis osoittamaan myös käytännössä. Unionilta kysytään, ovatko jäsenmaat valmiita tukemaan toisiaan, kun apua tarvitaan. Ranska pyytää EU:n apua hetkellä, jolloin koko Eurooppaa vastaan hyökätään. Euroopan vastaus avunpyyntöön on oltava kyllä. Muodollisia päätöksiä ei tarvita, mutta puolustusministerien kanssa käydään poliittinen keskustelu, josta vedetään johtopäätökset.

Täyden pöytäkierroksen keskustelussa kaikki jäsenmaat ilmaisivat Ranskalle osanottonsa ja solidaarisuutensa. Eräät jäsenmaat ilmoittivat jo konkreettisesta tuestaan erityisesti käynnissä olevien kriisinhallintaoperaatioiden puitteissa.

Puheenjohtajamaa Luxemburg totesi kutsuneensa Ranskan pyynnöstä ylimääräisen oikeus- ja sisäasioiden kokouksen perjantaina.

Ranska kiitti osanotosta ja päättäväisyydestä toimia yhdessä. Juuri tämä oli presidentti Hollanden toivomus. Tästä Euroopassa on kyse. Tulevina päivinä keskustellaan yhdessä siitä, miten parhaiten voidaan vastustaa ISIS:iä.

**KE** täsmensi, että vastatoimissa ei ole kyse YTPP-operaation perustamisesta eikä yhteisestä puolustuksesta. Ranska esittää tulevina päivinä pyyntöjään kahdenvälisesti, EU:ssa koordinoidaan ja jatketaan keskustelua. Tarvittaessa kutsutaan koolle ylimääräinen puolustusministerikokous.

## 2. Euroopan puolustusalaa koskeva toimintasuunnitelma

**KE/VPJ Mogherini** alusti keskustelun lyhyesti todeten, että muuttuneessa turvallisuusympäristössä EU:n on kyettävä käyttämään kaikkia välineitä. Unioni voi olla puolustusyhteistyön mahdollistaja (”facilitator and enabler of defence cooperation”), eikä puolustus saa enää olla oma lokeronsa. Vahva puolustus vaatii tuekseen vahvat suorituskyvyt ja nämä puolestaan vahvan teollisuuden. Kyse on myös Euroopan strategisesta autonomiasta. Puolustusalan toimintasuunnitelma on vasta varhaisessa vaiheessa, mutta siitä haluttiin kuulla jo jäsenmaiden näkemyksiä. YTPP-alan tutkimuksen valmistelutoimi on keskeisessä roolissa. Myös Euroopan investointipankin kanssa käydään keskusteluja mahdollisuuksista rahoittaa puolustusta. Toimintasuunnitelman valmistelu on tärkeää linkittää valmisteltavaan globaalistrategiaan.

Sisämarkkinoista ja teollisuudesta vastaava komissaari **Elżbieta Bieńkowska** kommentoi ensin lyhyesti edellistä keskustelua todeten myös komission tekevän kaikkensa omassa toimivallassaan. Hän viittasi mm. valmisteltavaan aselainsäädäntöön, jonka osalta komissiolta voidaan odottaa vahvoja toimia. Euroopan puolustusalaa koskevan toimintasuunnitelman sisällyttäminen komission vuoden 2016 työohjelmaan osoittaa, että komissio antaa puolustuskysymyksille suurta painoarvoa. Edessä on selviä poliittisia valintoja. Työ on vasta alussa ja puolustusministereiltä kaivataan ohjausta toimintasuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä. Komission näkökulmasta tavoitteena on tutkia, mitä se voi toimivaltansa rajoissa tehdä Euroopan puolustusyhteistyön tukemiseksi. Puolustusteollisuus on tärkeässä roolissa suorituskykyjen tuottajana, ja tärkeää on myös varmistaa toimivat sisämarkkinat. Samalla tulee löytää tasapaino puolustuksen erityispiirteet huomioiden. Euroopan on kannettava suurempaa vastuuta omasta turvallisuudestaan, mikä vaatii strategisen autonomian kehittämistä. Toimintasuunnitelman on oltava yhtenäinen muiden EU-politiikkojen kanssa (mm. merellinen turvallisuus, turvallisuuden ja puolustuksen rajapinta). Koordinaatio globaalistrategian osalta on tärkeää. Suunnitelma valmistellaan tiiviissä yhteistyössä EDA:n, EUH:n ja jäsenmaiden kanssa. Se koostuu kahdesta osasta: ensiksi rakennetaan vuoden 2013 puolustustiedonannon toimeenpanon varaan (mm. direktiivien toimeenpano, huoltovarmuus, pk-yritykset), toisaalta pohditaan kunnianhimoisesti uusia ehdotuksia. Erityisen lupaava alue on avaruus (etenkin satelliittiviestintä, jonka tiimoilta EDA on jo tehnyt työtä). Jäsenmailta toivotaan ehdotuksia. Nopeat muutokset puolustuksen alalla vaativat muutoksia myös EU-instituutioilta.

Valtaosa puheenvuoron käyttäneistä jäsenmaista piti komission suunnitelmia tervetulleina. Pidettiin hyvänä, että komissio on nostanut puolustuksen agendalleen. Avointen ja kilpailukykyisten puolustuksen sisämarkkinoiden kehittäminen nähtiin tärkeänä tavoitteena. Lisäksi puheenvuoroissa tuotiin esiin YTPP-alan tutkimuksen valmistelutoimi ja pk-yritysten rooli. Yksittäiset maat

muistuttivat, että puolustusteollisuutta ei voida kohdella kuin mitä tahansa muuta teollisuutta, eivätkä puolustuksen sisämarkkinat ole mitkä tahansa sisämarkkinat.

Myös toimintasuunnitelman linkittämistä globaalistrategiaan painotettiin. Turvallisuuden ja puolustuksen (ml YTPP) tulisi olla sen tärkeä osa. Asiasta on tarkoitus jatkaa keskustelua helmikuun puolustusministerikokouksessa.

**Suomi** piti komission suunnitelmia tervetulleina. Ne ovat osoitus EU:n kasvavasta puolustusulottuvuudesta, jossa komissiolla on tärkeä rooli. Toimintasuunnitelman valmistelu on linkitettävä globaalistrategiaan ja siinä on rakennettava vuoden 2013 puolustustiedonannon ja joulukuun 2013 Eurooppa-neuvoston päätelmien varaan. Tehokkuus edellyttää eri välineiden yhdenmukaista käyttöä. On tärkeää vahvistaa puolustuksen sisämarkkinoita ja Euroopan puolustusteollista pohjaa. Pk-yrityksiin on panostettava, puolustushankintadirektiivin toimeenpanon arviointi on tärkeässä roolissa. Huoltovarmuus on tärkeä horisontaalinen kysymys. Suomi tukee komission etenemistä tältä osin, minkä lisäksi se on ehdottanut asiaa koskevaa neuvoston päätöstä.

**Bieńkowska** rauhoitteli jäsenmaita: ei ole tarkoitus tuoda uusia aloitteita edellisten kustannuksella. Direktiivien toimeenpano on herkkä kysymys, mutta se on keskeistä kilpailukyvyn kehittämiseksi. Puolustuksen sisämarkkinat on saatava toimimaan. Kyse on myös puolustusteollisuuden modernisaatiosta. **KE** totesi, että keskustelua toimintasuunnitelmasta jatketaan.

## 3. Kapasiteettien rakentaminen turvallisuuden ja kehityksen tueksi

**KE/VPJ** esitteli toimintasuunnitelman huhtikuisen yhteisen tiedonannon toimeenpanemiseksi. CBSD (Capacity building for security and development) on tärkeä aloite kestävän kehityksen tukena, ja asevoimilla on siinä tärkeä rooli. Tarkoitus on edetä kahdella raiteella: yhtäältä tutkitaan rahoitusvaihtoehtoja mukaan lukien erillinen turvallisuuden ja kehityksen rahoitusinstrumentti, toisaalta kehitetään koordinaatiota niin EU:n sisällä kuin kumppanien kanssa. KE ymmärsi jäsenmaita, joiden mielestä asiassa ei ole edetty riittävän nopeasti. Tämä johtuu osin siitä, että puolustusyhteisön lisäksi on ollut tärkeää varmistaa myös kehityspuolen omistajuus. Osin ongelmia on aiheuttanut monimutkainen oikeudellinen kehikko: oikeusperustan on kuitenkin oltava vankka. Komissio on tehnyt paljon töitä (erityisesti kehitysasioista vastaava komissaari Mimica, mutta myös Mogherinin koordinoima ulkosuhderyhmä). Puheenjohtaja Juncker on sitoutunut toimeenpanoon, mistä kertoo myös CBSD:n nostaminen komission vuoden 2016 työohjelmaan. CBSD:llä on yhteys myös pakolaiskriisin juurisyihin puuttumiseen.

**Bieńkowska** vahvisti komission sitoutumisen. Turvallisuus on kestävän kehityksen ennakkoehto. Kumppaneita on tuettava mm. konfliktien ehkäisyssä sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen saralla. Kehitysavun päätavoite on köyhyyden poistaminen, mutta turvallisuussektorin kehittäminen on sekin tärkeää. Toimeenpanosuunnitelma määrittää jatkotoimet.

Naton pääsihteeri **Jens Stoltenberg** palasi ensin keskusteluun Pariisin iskuista todeten Naton solidaarisuuden Ranskaa kohtaan. Terrorismin uhka vaatii kokonaisvaltaisia vastauksia, EU:n ja Naton on toimittava yhdessä. Tarvitaan mm. tehokkaampaa tiedustelutiedon vaihtoa. Nato on valmis lähettämään taistelujoukkoja silloin kuin niitä tarvitaan, mutta yhä paremmin ymmärretään ennaltaehkäisyn olevan interventioita tehokkaampaa. Muiden sotia on vaikea sotia, joten on parempi vahvistaa muiden kykyjä. Tätä Nato tekeekin nykyään mm. Afganistanista, josta ei pidä poistua hätiköidysti. Myös Jordaniaa on tuettava nyt, eikä odotettava kriisin syttymistä. Jos verrataan kriisinhallintaan ja kriisien ennaltaehkäisyyn käytettäviä rahasummia, eivät luvut ole missään mittasuhteessa. Kriiseihin varautuminen pitää sisällään myös Venäjän toimet idässä. EU:n ja Naton on vastattava hybridiuhkiin yhdessä (mm. erikoisjoukot, strategiset kuljetukset, kyber, energia).

Nykyisellään tähän ei kuitenkaan ole rakenteita, vaan kriisin kohdatessa ”minä ja Federica istumme eri rakennuksissa ja soittelemme toisillemme”. Kuitenkin vastuu on poliittisella päättäjällä – Stoltenberg veisteli syyttävänsä puolustusministereitä, mikäli jotain menee pieleen. Nato-harjoitukset ovat osoittaneet, että hybridiuhkiin vastaaminen on perinteisiä sotilaallisia kriisejä vaikeampaa. Stoltenberg vetosi vahvasti uuden institutionaalisen kehikon ja yhteisten harjoitusten puolesta. Lopuksi hän ilmaisi syvän huolensa Minskin sopimuksen rikkomusten lisääntymisestä viimeisten päivien aikana. Vaikka Pariisin iskut vievät nyt päähuomion, Ukrainaa ei saa unohtaa.

Useat maat ilmaisivat jakavansa Stoltenbergin näkemykset EU:n ja Naton yhteistyöstä. Toimia tarvitaan erityisesti hybridiuhkiin vastaamiseksi.

Monet ilmaisivat pettymyksensä CBSD-aloitteen edistymiseen ja vaisuksi katsomaansa toimeenpanosuunnitelma-ajatuspaperiin. Materiaalituen yhdistämistä koulutukseen pidettiin kestävän kehityksen ennakkoehtona. Useampi maa vetosi perussopimusten joustavan tulkinnan puolesta. Erillinen turvallisuuden ja kehityksen instrumentti sai melko laajaa kannatusta. Lisäksi muistutettiin tähän asti pitkälti Afrikkaan painottuneen CBSD-aloitteen maantieteellisesti joustavasta soveltamisesta.

**KE** toisti ymmärtävänsä jäsenmaiden turhautumisen. Tulee pyrkiä turvallisuuden ja kehityksen toisiaan ruokkivaan positiiviseen kierteeseen. Kehityspuoli on tässä tärkeässä roolissa, mutta jäsenmaiden painotukset eivät ole täysin samat kaikissa kokoonpanoissa. Edistystäkin on kuitenkin saavutettu, ja pilottien osalta voidaan edetä nopeasti. Komission tahtotila on vahva, mutta neuvoston ”rohkaisusta” voi olla ainoastaan apua. Viitaten Stoltenbergin puheenvuoroon hän näki hyvän tilaisuuden kehittää EU:n ja Naton yhteistyötä edellisen valmistellessa globaalistrategiaa ja jälkimmäisen katsoessa kohti Varsovan huippukokousta.

## 4. Kriisinhallintaoperaatiot (erityisesti EUNAVFOR Sophia ja EUMAM RCA)

**KE** totesi YK:n turvallisuusneuvoston uudistaneen hiljattain EUNAVFOR Atalantan ja EUFOR Althean mandaatit. Sophian eteneminen on ollut vaikuttavaa, ja YK:n päätöslauselman varmistamiseksi tehtiin tehokasta työtä. Kuukauden lopussa saadaan neuvoston tilannearvio päätöslauselman vaikutuksista voimankäyttösääntöihin. Samalla valmistellaan siirtymää seuraaviin vaiheisiin, mikä on olennaista operaation tavoitteiden saavuttamiseksi. Libyan lisäksi avainasemassa ovat Tunisia, Egypti ja Libyan eteläiset naapurit. Työ jatkuu uuden YK-päätöslauselman eteen. Siirtyminen seuraaviin vaiheisiin avaisi uusia oikeudellisia kysymyksiä, kuten tuotaisiinko Libyan aluevesillä pidätetyt salakuljettajat Italiaan (kuten tähän asti on toimittu), vai vietäisiinkö heidät Libyaan. Jollei poliittinen raide etene, operaation tulevaisuuteen on palattava viimeistään keväällä 2016. Mikäli Libyaan saataisiin yhtenäishallitus, muodostaisi Sophia hyvän alustan myös mahdollisille muille toimille (esim. maarajojen valvonta). Pakolaiskriisin lisäksi Sophialla on yhteys terrorismin vastaiseen toimintaan. Keski-Afrikan tasavallassa (KAT) transitiolle ei ole vaihtoehtoja, ja väkivaltaisuudet on tuomittava. EU on valmis lähettämään maahan vaalitarkkailumission. Asevoimien kanssa on jatkettava töitä: EUMAM on ollut menestyksekäs ja nauttinut paikallisten tukea. Nyt on pohdittava, miten parhaiten palvellaan turvallisuussektorin uudistamista. KAT:n presidentti on pyytänyt EU:ta suuntaamaan toimiaan operatiivisen koulutuksen suuntaan. Neuvoston päätelmissä KE:tä pyydetään aloittamaan EUMAM:n seuraajamission kriisinhallintakonseptin valmistelu.

EU:n sotilasesikunnan uusi puheenjohtaja (CEUMC) kenraali **Mikhail Kostarakos** antoi lyhyen katsauksen EUNAVFOR Med Sophian ja Keski-Afrikan tasavallan tilanteisiin. Sophian olisi tärkeää siirtyä vaiheeseen 2b niin nopeasti kuin mahdollista, jotta päästäisiin toimimaan Libyan aluevesillä. Poliittisen puolen ongelmat ovat kuitenkin tiedossa. CEUMC pyysi jäsenmaita tarkastelemaan mahdollisuuksiaan osallistua vaiheeseen 2b. Keski- Afrikan tasavallassa yhteenotot eri ryhmien välillä

ovat jatkuneet. Asevoimien tukeminen on välttämätöntä, jotta luodaan edellytykset turvallisuussektorin uudistamiselle. Ranskan ja Luxemburgin taloudellinen panos on ollut tärkeää. Strategiseen neuvonantoon ja koulutukseen keskittyvälle seuraajamissiolle on tarvetta edellyttäen, että vaalit johtavat uuteen demokraattiseen hallintoon.

Lyhyessä keskustelussa kiiteltiin Sophian toimia tähän mennessä. Keskustelun painopiste siirtyi laajemmin pakolaiskriisiin lähialueen maiden toivoessa solidaarisuutta myös Länsi-Balkanilla. Muutamat maat pohtivat YTPP-välineiden käyttöä maahanmuuttokriisissä kokonaisvaltaisen lähestymistavan osana. Keski-Afrikan osalta neuvoston päätelmissä todettu eteneminen sai vaimeaa tukea.

**KE** summasi, että uuden Sophia-päätöslauselman näkymät riippuvat pitkälti Libyasta. Sen kannoista taas on vaikeaa saada selvää, kun ei ole selvillä kenen kanssa keskustella. Mikäli kansallisen yhtenäisyyden hallitus syntyy, on päätöslauselma mahdollinen. Jollei, tilanne jatkuu samana, ja keskustelua yritetään käydä kaikkien osapuolten kanssa Libyan omistajuuden varmistamiseksi. Tällöin riskinä kuitenkin on, ettei kutsua saataisi ainakaan oikealle alueelle (Tobrukin hallinnon kutsu ei auta, sillä valtaosa pakolaisista lähtee muualta). KAT:n osalta käynnistetään EUMAM:n seuraajamission kriisinhallintakonseptin valmistelu. Länsi-Balkanista ja pakolaiskriisistä keskusteltiin 16.11. ulkoministerien kesken: rajavalvonta on tärkeää, mutta YTPP ei ehkä ole oikea instrumentti.

## 5. Muut asiat

**NL** tiedotti seuraavan EU-puheenjohtajamaan ominaisuudessa, että epävirallinen puolustusministerikokous järjestetään 4.–5. helmikuuta Amsterdamissa. Suunnitteilla on yhteislounas ulkoministerien kanssa globaalistrategiasta.

**KE** päätti kokouksen todeten, että keskinäisen avunannon velvoitteen tiimoilta voidaan tarvittaessa kutsua koolle ylimääräinen ulkoasiainneuvosto puolustusministerikoonpanossa jo ennen Amsterdamia.

A-kohtina eli keskustelutta hyväksyttiin seuraavat asiat:

- Neuvoston päätös luvan antamisesta neuvottelujen aloittamiseen Amerikan yhdysvaltojen kanssa YTPP-sotilasoperaatioissa ja -harjoituksissa sovellettavan hankinta- ja palvelusopimuksen tekemiseksi
- EU:n sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisraportti 11/2014–10/2015
- Euroopan puolustusviraston johtajan raportti neuvostolle
- Neuvoston ohjaus Euroopan puolustusvirastolle vuodeksi 2016
- Keski-Afrikan tasavaltaa koskevat neuvoston päätelmät

**Euroopan puolustusviraston johtokunnan (EDA) kokous puolustusministerikokoonpanossa**

Pitkäksi venyneen neuvoston takia kokous jäi lyhyeksi. Kokouksen aluksi **KE Mogherini** toisti jo edellisenä päivänä EDA:n vuosiseminaarissa toistamansa ajatuksen ”spend it better, but spend more”, eli nyt jos koskaan puolustukseen kaivataan lisäpanostuksia. EDA:n toimitusjohtaja **Jorge Domecq** puolestaan listasi omassa alustuksessaan viisi asiakohtaa, joihin jäsenmaiden tulisi panostaa. Näitä ovat 1) suorituskykyjen kehittämissuunnitelman (CDP) kansallinen hyödyntäminen ja toimeenpano, 2) puolustusyhteistyön kannustimet kuten yhteishankkeiden arvonlisävapaus, 3) T&K -yhteistyö, erityisesti YTPP-alan tutkimuksen valmisteleva toimi, 4) siviili-sotilassynergiat sekä 5) EU-rahoitusmekanismit kuten rakennerahastojen mahdollinen hyödyntäminen EU- hankkeissa. Domecq totesi jäsenmaiden puhuvan paljon puolustusyhteistyöstä, mutta käytännössä nämä puheet eivät näy.

Budjetin osalta Mogherinin alkuperäinen esitys sai laajaa tukea, mutta yhden maan vastustuksesta johtuen budjettia ei voitu hyväksyä. Tästä hermostuneina yksittäiset jäsenmaat pohtivat mahdollisuutta antaa budjetin ulkopuolista rahoitustukea EDA:lle. Muutoin puheenvuoroissa korostettiin erityisesti käytännön hankkeiden merkitystä, myös uusien työalojen kuten hybridin ja kyberin osalta.

**Suomi** korosti EDA:n keskeistä roolia EU:n puolustusyhteistyössä ja totesi kannattavansa budjetin kasvattamista. Suomi näkee erityistä lisäarvoa käytännön hankkeissa, kuten käynnissä olevissa Pooling and Sharing -yhteistyöaloitteissa. Kyberharjoitusaloitteessa (cyber ranges) Suomi tulee ottamaan aktiivisen roolin. Tulevaisuuden hankkeista Suomi on kiinnostunut lääkintäevakuoinnista sekä panssarintorjunnasta. Muista asioista Suomi pitää tärkeänä EDA:n työtä sotilaallisen huoltovarmuuden saralla ja on ehdottanut asiaa koskevaa neuvoston päätöstä.

Komissio nosti esiin 16.11. allekirjoitetun YTPP-alan tutkimuksen pilottiprojektin delegointisopimuksen kehuen hyvää yhteistyötä EDA:n kanssa. EDAlla on asiantuntemusta, josta on komissiolle hyötyä. Pilottiprojektin hyväksymisen myötä EDA saa ensi kertaa hallinnoitavakseen EU-rahaa.

**PJ** veti yhteen: EDA:lle annetut tehtävänannot on hyväksytty. Mogherinin esittämästä budjetista sen sijaan ei saatu yksimielisyyttä. Näin ollen budjetti pysyy samana kuin aiempina vuosina (30,5 miljoonaa euroa) ja viedään hyväksyttäväksi kirjallisessa menettelyssä. Budjetin jäädessä alhaisemmalle tasolle EDA:n työohjelmaa ei vielä voitu hyväksyä. Asian käsittelyä jatketaan virkamiestasolla 3.12., minkä jälkeen työohjelma viedään hyväksyttäväksi kirjallisessa menettelyssä.

Suomen edustajat
Jussi Niinistö, PLM
Sofie From-Emmesberger, EUE
Esa Pulkkinen, PLM
Rasmus Hindrén, PLM
Sanna Laaksonen, PLM
Rami Peltonen, PLM
Sami Jaakkola, PLM
Arto Koski, EUE
Tuomas Koskenniemi, EUE
Miia Lahti, VNK

Asiakirjat

Liitteet

| | |
|---|---|
| Asiasanat | avunantolauseke, puolustuspolitiikka, puolustusvirasto, YTPP, kriisinhallinta |
| **Hoitaa** | **PLM, UM, VNK** |
| Tiedoksi | EUE, LVM, OM, PE, SM, STM, TEM, TPK, VM |